

Sygn. akt I ACa 1074/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Kowacz-Braun
Sędziowie:	SSA Józef Wąsik (spr.) SSO del. Elżbieta Bednarczuk
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa M. W. i G. C.

przeciwko Syndykowi Masy Upadłości (...) Spółce Akcyjnej w K. (w upadłości likwidacyjnej)

o ustalenie

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 31 marca 2015 r. sygn. akt IX GC 1176/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu – Sądowi Gospodarczemu w Krakowie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSO del. Elżbieta Bednarczuk SSA Anna Kowacz-Braun SSA Józef Wąsik

Sygn. akt I A Ca 1074/15

UZASADNIENIE

Powodowie M. W. i G. C. wytoczyli powództwo przeciwko (...) **S.A.** w istocie o ustalenie, że powodowie nie zostali skutecznie zawieszani w czynnościach członka zarządu pozwanej spółki akcyjnej. Na uzasadnienie podali, że uchwały na mocy których podjęto decyzje o ich zawieszeniu, podjęło dwóch członków rady nadzorczej bez zawiadomienia o posiedzeniu jej trzeciego członka.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa, zarzucając, iż każdy z powodów ma interes prawny wyłącznie w weryfikacji swojego statusu członka zarządu, a nie drugiego z powodów. Trzeci członek rady nadzorczej został w dniu 10 września 2014r. o g. 14.25 telefonicznie zawiadomiony o posiedzeniu rady. Dodała, że

zawieszeni członkowie zarządu pozostają członkami zarządu i na podstawie art. 379 § 1 K.s.h. pozwana spółka w procesie z nimi powinna być reprezentowana przez radę nadzorczą. Ponieważ pełnomocnik wnoszący odpowiedź na pozew został umocowany przez prezesa zarządu (niezawieszony), sąd na posiedzeniu 17 marca 2015r. na podstawie art. 130 § 1 w zw. z art. 126 § 3 k.p.c. wezwał pełnomocnika do złożenia prawidłowego pełnomocnictwa, tj. w formie uchwały rady nadzorczej, co pełnomocnik wykonał pismem z 23 marca 2015r.

W piśmie z 25 marca 2015r. powodowie podnieśli, iż trzeci członek rady złożył rezygnację, rada przestała istnieć i tym samym nie mogła udzielić pełnomocnictwa.

Wyrokiem z dnia 31 marca 2015r Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił powództwo i zasądził solidarnie od powodów na rzecz pozwanej koszty postępowania 360 zł.

Sąd ustalił następujące fakty:

Zarząd i rada nadzorcza pozwanej spółki były trzyosobowe. Dwóch członków rady nadzorczej uchwałami z 10 września 2014r. zawiesiło powodowych członków zarządu. Przed posiedzeniem trzeci członek zarządu (niezawieszony prezes) o g.14.25 odbył 14-sekundową rozmowę z trzecim członkiem rady, który nie wziął udziału w posiedzeniu 10 września 2014r. Mimo tego dwóch biorących udział w posiedzeniu członków sporządziło listę obecności, na której jako „protokolant” i „przewodniczący” potwierdzili obecność wszystkich 3 członków rady.

W dniu 17 marca 2015r. te same osoby sprostowały listę obecności na posiedzeniu rady nadzorczej 10 września 2015r. przez usunięcie z niej nieobecnego członka.

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o twierdzenia stron niezaprzeczone przez stronę przeciwną. Sporna była jednak treść rozmowy prezesa pozwanego z nieobecnym członkiem RN w dniu 10 września 2015r. o g. 14.25, a w szczególności czy jej przedmiotem było zawiadomienie członka RN o mającym się odbyć w tym samym dniu posiedzeniu rady i przedmiocie tego posiedzenia.

Sąd Okręgowy uznał, że treść rozmowy z trzecim członkiem rady jest nieistotna dla rozstrzygnięcia sprawy i pominął wszystkie dowody na tą okoliczność.

Sąd powołał się na art. 189 k.p.c. który przewiduje jedynie żądanie ustalenia istnienia (ew. nieistnienia) stosunku prawnego lub prawa. Powództwo o ustalenie nieistnienia uchwały można dopuścić tylko wówczas, gdy takie sformułowanie żądania jest w istocie skrótem redakcyjnym i oznacza żądanie ustalenia (ew. nieistnienia) prawa lub stosunku prawnego. Powodowie zdaniem Sądu, w istocie wnieśli jedno żądanie ustalenia, że nie zostali skutecznie zawieszani w czynnościach członków zarządu, co uzasadniają nieistnieniem ważnych uchwał o zawieszeniu.

Odnośnie reprezentacji spółki, Sąd podniósł, że członek zarządu może w każdej chwili złożyć rezygnację i samodzielnie złożyć wniosek o wykreślenie z KRS. Jeżeli składa rezygnację wbrew treści stosunku prawnego łączącego go ze spółką musi liczyć się z odpowiedzialnością odszkodowawczą, lecz wbrew swojej woli nie może być uważany za członka zarządu. Jeśli na skutek rezygnacji zarząd przestaje istnieć lub traci możliwość działania przepisy K.c. i u. o KRS przewidują powołanie kuratora zastępującego organ zarządzający.

Jednakże członek rady nadzorczej nie może złożyć rezygnacji skutecznej od chwili oświadczenia woli niezasiadania w radzie. Rada nadzorcza nie zarządza spółką i tylko walne zgromadzenie może powoływać jej członków. Dlatego rezygnacja członka rady nadzorczej staje się skuteczna dopiero z chwilą przedłożenia jej walnemu zgromadzeniu, tj. organowi, który powołał członka rady nadzorczej (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 9 maja 2012r., V CSK 223/11, OSNC 2012/12/145, LEX nr 1211882). Członek rady nadzorczej zamierzający uzyskać wcześniej skutek rezygnacji powinien doprowadzić do zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia.

Zatem rada nadzorcza strony pozwanej istnieje nadal i uchwałą z 23 marca 2015r. skutecznie udzieliła pełnomocnictwa. Wbrew tezę powodów nie było konieczne złożenie ponownej odpowiedzi na pozew. Pismem z 23 marca 2015r. pełnomocnik uzupełnił brak formalny odpowiedzi na pozew złożonej 17 lutego 2015r. Jeżeli

pismo dotknięte jest brakiem z art. 126 § 3 K.p.c., to osoba wnosząca pismo może uzupełnić ten brak składając pełnomocnictwo udzielone przez uprawniony organ także po dniu złożenia pisma procesowego dotkniętego brakiem z art. 126 § 3 k.p.c.

Nawet w razie podzielenia zastrzeżeń powodów co do skuteczności pełnomocnictwa z 23 marca 2015r. sąd nie mógłby wydać – jak żądali powodowie – wyroku zaocznego, gdyż do jego wydania konieczne jest istnienie organu, któremu można doręczyć wyrok zaoczny i który może wnieść sprzeciw. Skutkiem nieważności pełnomocnictwa z 23 marca 2015r. byłoby zawieszenie postępowania.

Następnie Sąd Okręgowy odniósł się do interesu prawnego zawieszzonego członka zarządu i uznał, że zawieszeni członkowie zarządu nie są legitymowani do żądania ustalenia nieskuteczności swojego zawieszenia.

Sąd powołał się na uchwałę składu 7 sędziów SN z 1 marca 2007r., III.CZP.94/06, OSNC 07/7-8/95 mająca moc zasady prawnej, w której Sąd Najwyższy uznał, że członek zarządu odwołany uchwałą wspólników spółki z o.o. nie jest legitymowany do zaskarżenia uchwały. Ze względu na identyczną treść art. 250 p.1 i 422 § 2 p.1 K.s.h. zasada ta w pełni stosuje się do odwołanych członków spółek akcyjnych. Interes prawny do zaskarżania takich uchwał mają zdaniem Sądu wspólnicy lub akcjonariusze i nie może dojść do sytuacji w której mimo braku woli zaskarżenia takiej uchwały ze strony jakiegokolwiek wspólnika zaskarża ją członek zarządu odwołany zaskarżoną uchwałą. Prawo członka zarządu do zaskarżania uchwał wspólników nie służy ochronie interesów własnych członka zarządu, lecz ochronie interesów spółki. Skoro „odwołanie z pełnionej funkcji wyłącza obowiązek troszczenia się przez niego (odwołanego zarządcy) o interesy spółki”, to tylko inne podmioty wymienione w art. 422 § 2 K.s.h. mogą zaskarżyć uchwałę o odwołaniu. Swoich własnych interesów wynikających ze stosunku pracy lub innego będącego podstawą sprawowania funkcji członka zarządu odwołany zarządca może bronić na płaszczyźnie prawa pracy lub prawa cywilnego.

Argumentacja ta odnosi się również zdaniem Sądu I Instancji do uchwał rady nadzorczej w przedmiocie odwołania członka zarządu. Uchwały rady nadzorczej nie podlegają zaskarżeniu w trybie art. 422 i 425 k.s.h. i spory o istnienie (ważność, skuteczność) tych uchwał są rozstrzygane w drodze powództwa o ustalenie (art. 189 k.p.c.). W tych sprawach odwołany lub zawieszony członek zarządu także nie ma własnego interesu prawnego w wykazywaniu nieskuteczności odwołania lub zawieszenia i dlatego powództwo zawieszzonego członka zarządu o ustalenie, że nie został zawieszony zawsze podlega oddaleniu z braku interesu prawnego - tylko akcjonariusz oraz sama spółka, której interesy wyrażają jej organy lub ich członkowie (poza członkiem odwołanym lub zawieszonym), mają interes prawny w kwestionowaniu istnienia uchwały rady nadzorczej o odwołaniu członka zarządu (tak samo wyrok SN z 20 stycznia 2009r., II.CSK.419/08, Lex 491555). W szczególności legitymowanym do żądania ustalenia nieskuteczności zawieszenia członków zarządu jest trzeci członek rady nadzorczej, którego zawiadomienie ma wg stron przesądzać o istnieniu lub nieistnieniu uchwał o zawieszeniu.

Zawieszony członek zarządu nie może narzucać się spółce jako uprawniony do wykonywania czynności członka zarządu. Członek zarządu ma prowadzić sprawy spółki i ją reprezentować (art. 368 § 1 K.s.h.), lecz nie ma własnego interesu prawnego w ustaleniu swojego prawa do prowadzenia spraw spółki i jej reprezentowania. Dlatego powództwo na podstawie art. 189 k.p.c. zostało oddalone.

Sąd uznał, że na podstawie art. 98 k.p.c. pozwanej spółce przysługuje zwrot kosztów zastępstwa w stawce minimalnej 360 zł, a powodowie na podstawie art. 105 § 2 K.p.c. per analogiam solidarnie odpowiadają za zapłatę tej sumy pozwanemu (o analogicznym stosowaniu art. 105 § 2 K.p.c. orzekł Sąd Najwyższy w postanowieniu z 25 listopada 1977r., IV CZ 133/77, LEX nr 8031). Pozwany wnosił o zasądzenie od każdego z powodów odrębnych kosztów postępowania, lecz było to wynikiem błędnego założenia, że każdy z powodów wytoczył odrębne powództwo i pozwanemu przysługuje od każdego z powodów co najmniej stawka minimalna. Nie było zdaniem Sądu intencją pozwanego uzyskanie od każdego z powodów połowy stawki minimalnej.

Apelację od tego wyroku złożyli powodowie, zarzucając:

1/ naruszenie przepisów prawa procesowego skutkujące nieważnością postępowania przed sądem pierwszej instancji, a mianowicie art. 379 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 97 § 2 k.p.c. przez dopuszczenie czynności pełnomocnika pozwanej pomimo jego nieprawidłowego umocowania wynikającego z faktu udzielenia mu pełnomocnictwa przez tzw. kadłubową radę nadzorczą;

2/ nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. przez zaniechanie zbadania przez Sąd I instancji materialnej podstawy żądania pozwu oraz pominięcie merytorycznych zarzutów powodów;

3/ naruszenie przepisów prawa procesowego k.p.c. mające wpływ na treść rozstrzygnięcia;

4/ naruszenie art. 97 § 2 k.p.c. poprzez nie pominięcie czynności dokonanych przez pełnomocnika pozwanej pomimo jego nieprawidłowego umocowania, co doprowadziło do nieważności postępowania na gruncie art. 379 pkt 2 k.p.c.;

5/ naruszenie art. 217 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez przyjęcie, że stan faktyczny w niniejszej sprawie mógł być w sposób niebudzący wątpliwości ustalony w oparciu o dokumenty prywatne i urzędowe przedstawione przez strony podczas, gdy przedmiotem dowodu jest fakt mający istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, co doprowadziło do pominięcia wniosków dowodowych powodów na okoliczność prawidłowego zwołania posiedzenia rady nadzorczej w dniu 10 września 2014 roku oraz zawiadomienia członka rady nadzorczej A. C. o tymże posiedzeniu;

6/ oraz art. 229 k.p.c. w zw. z art. 230 k.p.c. poprzez przyjęcie, że strona powodowa nie zaprzeczyła twierdzeniom pozwanego, że w dniu 10 września 2014 roku przed posiedzeniem Rady Nadzorczej Prezes Zarządu Pozwanej o godz. 14:25 odbył rozmowę z członkiem Rady Nadzorczej A. C. podczas, gdy w replice na odpowiedź na pozew z dnia 16 marca 2015 roku strona powodowa wskazała, że pozwana nie udowodniła, iż numer widniejący w zestawieniu połączeń rzeczywiście należał do członka rady nadzorczej A. C., co doprowadziło do błędnego ustalenia tej okoliczności jako niespornej pomiędzy stronami; oraz

7/ naruszenie przepisów prawa materialnego - to jest naruszenie:

- art. 373 § 2 ustawy z dnia 15 września 2000 roku kodeks spółek handlowych (dalej jako „k.s.h.”) poprzez jego niezastosowanie skutkujące przyjęciem, że członek rady nadzorczej w spółce akcyjnej może skutecznie złożyć rezygnację dopiero z chwilą przedłożenia jej walnemu zgromadzeniu podczas, gdy zgodnie z ogólnym upoważnieniem oświadczenia składane spółce oraz doręczanie pism mogą być dokonywane wobec jednego członka zarządu lub prokurenta, co doprowadziło do nie zwrócenia przez Sąd odpowiedzi na pozew, jako złożonej przez osobę działającą bez umocowania;

- art. 61 k.c. w zw. z art. 2 k.s.h. w zw. z art. 385 § 1 k.s.h. poprzez ich błędną wykładnię prowadzącą do przyjęcia, że oświadczenie woli członka rady nadzorczej o rezygnacji z pełnionej funkcji musi dojść do wiadomości walnego zgromadzenia, gdyż tylko walne zgromadzenie jest uprawnione do powoływania jej członków podczas, gdy zgodnie z art. 385 § 2 k.s.h. statut spółki akcyjnej może przewidywać inny sposób powoływania członków rady nadzorczej, co doprowadziło do błędnego przyjęcia, że u pozwanej nie funkcjonuje tzw. kadłubowa rada nadzorcza;

- art. 385 § 1 k.s.h. poprzez jego niezastosowanie prowadzące do przyjęcia, że rada nadzorcza pozwanej uchwałą z dnia 23 marca 2015 roku skutecznie udzieliła pełnomocnictwa adwokatowi R. W. oraz dnia 17 marca 2015 roku sprostowała listę obecności z obrad rady nadzorczej pozwanej z dnia 10 września 2014 roku podczas, gdy u pozwanej od października 2014 roku funkcjonuje tzw. kadłubowa rada nadzorcza, co doprowadziło do nie zwrócenia przez Sąd odpowiedzi na pozew, jako złożonej przez osobę działającą bez umocowania oraz uwzględnienia wniosku dowodowego w postaci sprostowanej listy obecności; oraz

- art. 189 k.p.c. w zw. z art. 2 k.s.h. poprzez jego błędną wykładnię prowadzącą do przyjęcia, że zawieszeni członkowie zarządu nie są legitymowani do żądania ustalenia nieskuteczności swojego zawieszenia podczas, gdy uchwały Rady Nadzorczej Pozwanej o zawieszeniu Powodów w pełnionych funkcjach członków Zarządu Pozwanej wywoływały

wobec nich bezpośredni skutek prawny w postaci zawieszenia ich w funkcji członków zarządu i związanych z tym praw i obowiązków, co z kolei doprowadziło do oddalenia przez Sąd powództwa.

W konsekwencji wnieśli o uchylenie skarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego, ewentualnie o zmianę skarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu w obu instancjach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Na rozprawę apelacyjną nie pojawił się prawidłowo zawiadomiony pełnomocnik strony pozwanej adwokat R. W., lecz w imieniu strony pozwanej stawiał się Syndyk masy upadłości reprezentowany przez pełnomocnika adwokata J. L., który przedłożył pełnomocnictwo oraz postanowienie Sądu Rejonowego (...)w K.z 1 czerwca 2015r o ogłoszeniu upadłości likwidacyjnej pozwanej spółki wraz z odpisem aktualnym z rejestru przedsiębiorców KRS i oświadczył, że wstępuje do niniejszego postępowania w miejsce strony pozwanej.

W zaistniałej sytuacji Sąd Apelacyjny postanowił zawiesić postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. i wobec złożonego na rozprawie oświadczenia Syndyka masy upadłości o wstąpieniu do postępowania po myśli art. 174 § 3 k.p.c. Sąd postanowił podjąć postępowanie z udziałem Syndyka na podstawie art. 144 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003r Prawo upadłościowe i naprawcze (tj. Dz.U. z 2015r, poz.233 ze zm.).

Syndyk wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania.

Apelacja odniosła skutek w postaci uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, gdyż uzasadniony jest zarzut nierozpoznania istoty sprawy.

Ponieważ Sąd I Instancji oddalił powództwo uznając, że powodowie nie posiadają interesu prawnego w ustaleniu nieważności uchwał rady nadzorczej w przedmiocie zawieszenia ich w prawach członków zarządu, a zdaniem Sądu Apelacyjnego powodowie posiadają interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c., to sprawa wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego zgodnie z wnioskami stron i rozpoznania sprawy w świetle stawianych zarzutów prawa materialnego, zwłaszcza naruszenia art. 388 § 1 k.p.c. Oparcie rozstrzygnięcia sprawy na braku interesu prawnego – podobnie jak przy przyjęciu przedawnienia – bez przeprowadzenia postępowania dowodowego na istotne okoliczności sprawy i bez rozpoznania zasadniczych zarzutów w sprawie, stanowi klasyczny przypadek nierozpoznania istoty sprawy skutkujący uchyleniem zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Wyjaśnieniem pojęcia „nierozpoznanie istoty sprawy” zajmował się Sąd Najwyższy w wielu orzeczeniach. W wyroku z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00 (niepubl.) uznał, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialno prawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie.

Podstawowym zarzutem stawianym przez powodów zaskarżonym uchwałom, było ich podjęcie przez dwóch członków rady nadzorczej, bez zawiadomienia trzeciego członka A. C.. Strony spierały się w tym przedmiocie i zgłosiły na tą okoliczność wnioski dowodowe o przesłuchanie kilku świadków w tym A. C. oraz z zeznań stron.

Należy zgodzić się z apelowującym, że Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia art. 229 k.p.c w zw. z art. 230 k.p.c. poprzez przyjęcie, że strona powodowa nie zaprzeczyła twierdzeniom pozwanego, że w dniu 10 września 2014 roku przed posiedzeniem rady nadzorczej prezes zarządu pozwanej o godz. 14:25 odbył rozmowę z członkiem rady A. C. podczas, gdy strona powodowa od początku zarzucała brak takiej rozmowy, a w replice na odpowiedź na pozew z dnia 16 marca 2015 roku strona powodowa wręcz zaprzeczyła aby numer widniejący w zestawieniu połączeń rzeczywiście należał do członka rady nadzorczej A. C..

Istota sprawy sprowadza się zatem do ustalenia, czy rzeczywiście A. C. został prawidłowo w świetle reguł art. 388 § 1 k.s.h. zaproszony na posiedzenie rady w dniu 10 września 2014r. Istotną zatem okolicznością jest fakt i treść rozmowy K. K. z A. C.. Na prośbę przewodniczącego rady nadzorczej, mógł to zrobić każdy pracownik spółki, a więc również członek zarządu.

Odnosnie możliwości zaskarżenia uchwał zarządów i rad nadzorczych spółek kapitałowych – również przez ich członków i wspólników – w orzecznictwie sądowym przez długi czas istniały zasadnicze rozbieżności. Jedna linia orzecznictwa przyjmowała, że przez analogię należy stosować przepisy k.s.h. o zaskarżaniu uchwał zgromadzeń wspólników. Druga natomiast upatrywała możliwości ich zaskarżania w zakresie skutków cywilno-prawnych z nich wynikających, według ogólnych reguł prawa cywilnego, czyli na podstawie art. 189 k.p.c. Sąd I Instancji przyjął tę pierwszą linię, uznając, że analogicznie jak w przypadku zaskarżenia uchwały zgromadzenia akcjonariuszy, odwołany członek rady (zarządu), który nie jest jednocześnie akcjonariuszem nie może zaskarżyć uchwały zgromadzenia akcjonariuszy. Tymczasem według aktualnego orzecznictwa sądowego, w przypadku zaskarżenia uchwał zarządów i rad nadzorczych, brak podstaw do sięgania w celu odpowiedniego zastosowania przepisów o zaskarżaniu uchwał zgromadzeń akcjonariuszy (wspólników).

Wątpliwości w tym względzie rozstrzygnęła uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia z dnia 18.09.2013r, III CZP 13/13, która w pkt 2 przesądziła sporne kwestie. Sąd Najwyższy stwierdził w tej uchwale, że uchwały zarządu, rady nadzorczej i komisji rewizyjnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz uchwały zarządu i rady nadzorczej spółki akcyjnej podlegają zaskarżeniu w drodze powództwa o ustalenie (art. 189 k.p.c. w związku z art. 58 k.c.).

Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że znaczna część uchwał rady nadzorczej jest skierowana do zarządu spółki, które kształtują sytuację prawną zarządu. Prowadzi to do wniosku, że członkowie zarządu, mają interes prawny w zaskarżaniu uchwał rady nadzorczej spółki. Odnosi się to także do tych uchwał rady, które dotyczą ich osobistego interesu.

Dla Sądu Apelacyjnego kwestia ta nie ulega wątpliwości, gdyż pełnienie funkcji w zarządzie wiąże się nie tylko z prawami, ale i z obowiązkami, w tym również z obowiązkiem ogłoszenia upadłości przy zagrożeniu osobistej odpowiedzialności z art. 299 § 1 k.s.h.

To raczej przy zaskarżaniu uchwał przez wspólników niepełniących funkcji członków zarządu inaczej należy postrzegać interes prawny w zaskarżaniu uchwał rady nadzorczej. W tym wypadku uzasadniona jest ścisła interpretacja pojęcia interesu prawnego. Przyznanie bowiem każdemu wspólnikowi legitymacji do zaskarżania uchwał rady nadzorczej mogłoby w poważnym stopniu utrudnić prawidłowe prowadzenie przez spółkę swojej statutowej działalności. Każdy wspólnik ma interes prawny w zaskarżeniu uchwały rady nadzorczej, jeżeli uchwała ta wywołuje skutki w sferze jego praw członkowskich. Nie wystarczy zatem samo powołanie się na dążenie do prawidłowego kształtowania ładu organizacyjnego spółki, gdyż przestrzeganie legalności pozostaje w gestii jej organów, lecz konieczne jest wykazanie, że zaskarżona uchwała rady nadzorczej rodzi konkretne skutki w sferze praw powoda jako wspólnika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2012r., II CSK 252/11, OSNC 2012, nr 10, poz. 120).

Wskazane różnice w postrzeganiu interesu prawnego w zaskarżaniu uchwał rad nadzorczych przez wspólników pełniących i niepełniących funkcji członków zarządu nie sprzeciwiają się generalnemu stwierdzeniu, że nie ma obecnie, zarówno w judykaturze, jak i w doktrynie stanowiska wyłączającego dopuszczalność zaskarżania uchwał zarządów i rad nadzorczych spółek kapitałowych i sprzeciwiającego się dokonywaniu w postępowaniu sądowym kontroli zgodności z ustawą uchwał tych organów.

Nie ulega wątpliwości, że tak samo jak w sytuacji odwołania z funkcji członka zarządu, również w przypadku zawieszenia w prawach członka zarządu ma on interes prawny w zaskarżaniu danej uchwały, skoro z zawieszeniem wiąże się niemożność sprawowania tej funkcji.

Bezasadne są natomiast pozostałe zarzuty apelacji. Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podziela, stanowisko Sądu I Instancji przyjęte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż członek rady nadzorczej spółki akcyjnej powinien dla skuteczności rezygnacji z uczestnictwa w tym gremium złożyć oświadczenie organowi, który go powołał, czyli zgromadzeniu akcjonariuszy, tym bardziej, że ma możliwości prawne doprowadzenia do jego zwołania. W przypadku spółek akcyjnych, które są znacznie bardziej sformalizowane niż spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a zwłaszcza spółki publiczne, dopuszczenie możliwości odpowiedniego zastosowania przepisów o zleceniu w zakresie rezygnacji pozbawiłoby faktycznej kontroli tej czynności przez akcjonariuszy i organy nadzorcze i umożliwiłoby łatwe sparaliżowanie działania spółki.

Z tej przyczyny pełnomocnik spółki został ustanowiony prawidłowo, zatem o nieważności postępowania nie może być mowy.

Sąd Apelacyjny pragnie zwrócić uwagę Sądu ponownie rozpoznającego sprawę na treść art. 386 § 6 k.p.c. zgodnie z którym sąd, któremu sprawa zostaje przekazana do ponownego rozpoznania jest związany jedynie oceną prawną meriti i wskazaniem co do dalszego postępowania. Nie wiążą go natomiast kwestie formalno-procesowe, zwłaszcza dotyczące wpływu postępowania upadłościowego na toczące się postępowanie. Kwestie te budzą duże kontrowersje w praktyce, a orzecznictwo sądowe w tej materii jest zmienne. Nadto żądanie powodów jak się wydaje, do tej pory nie zostało sformułowane wystarczająco precyzyjnie. Z tego względu Sąd powinien wezwać pełnomocnika powodów do ostatecznego sprecyzowania żądania pozwu pod rygorem zawieszenia postępowania oraz do wyjaśnienia, czy jego zdaniem tak sformułowane żądanie faktycznie dotyczy masy upadłości w rozumieniu art. 174 § 1 pkt 4 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego, a zatem wobec ogłoszenia upadłości pozwanego przeciwko któremu podmiotowi kieruje pozew. Niezależnie od stanowiska strony, Sąd Okręgowy ponownie rozważy samodzielnie tę kwestię i podejmie stosowną decyzję procesową. Możliwe bowiem okaże się umorzenie postępowania w stosunku do Syndyka masy upadłości i kontynuowania go w stosunku do (...) SA w K. (w upadłości likwidacyjnej).

Biorąc pod uwagę przedstawione argumenty Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c.

SSO Elżbieta Bednarczuk SSA Anna Kowacz-Braun SSA Józef Wąsik